

Albània, un iceberg a la deriva

Albània és mou. Els qui saben la direcció són els milers d'albanesos que des del 2 de juliol han protagonitzat una invasió massiva de les ambaixades estrangeres a Tirana per tal de poder marxar cap al món occidental.

El paradís comunista, l'últim bastió stalinista del continent europeu, no resulta prou atractiu i còmode per a molts dels seus suposats beneficiaris. Prefereixen el podrit món capitalista.

El setmanari francès *Le Point* compara el país de les àligues a un iceberg que s'ha després del mar de glaç stalinista i sobre el qual malviuen tres milions de persones, amarats de por i sotmesos a un univers de presons. Fins fa poc els albanesos tenien prohibit portar pantalons texans i ulleres de sol. La literatura occidental era tabú. Però tot i ser un país tancat, aïllat i muntanyós, forma part d'Europa i en els últims temps molta gent, fent endreços més o menys casolans, podia captar les televisions d'Itàlia, Iugoslàvia i Grècia. Així, tot i el silenci oficial, se sabia que el món comunista europeu s'havia ensoirat, que tot canviava. Els més sensibles, com sempre, han estat els joves, que formen les dues terceres parts de la població i que han estat els més decidits a l'hora de saltar les parets de les ambaixades estrangeres.

Un dels joves obrers refugiats a l'ambaixada de Txecoslovàquia va declarar en arribar a Praga que "el món sencer passa a la democràcia, només a Tirana les bèsties regnen encara". Un altre lamentava no conèixer cap altra llengua més que l'albanès, "a diferència del fill del president Alia, que estudia a París".

Fa uns mesos vam escriure un article sobre les primeres mostres de descontentament popular a Albània, basat tot en notícies de fonts estrangeres, desmentides per les autoritats albaneses, però ara la dis-

sidència ha estat impossible de ser dissimulada en produir-se en forma d'assalt a ambaixades estrangeres.

La pel·lícula dels fets comença el 2 de juliol quan entre la gent que passeja pel barri de les ambaixades sorgeixen grups compactes d'albanesos que escalen les parets i salten dins les ambaixades. Un canvió amb una trentena de persones s'emporta per davant la porta de la representació diplomàtica de la RFA. La policia és troba desbordada i dispara contra els fugitius. Fonts occidentals parlen d'entre vint i cinquanta morts però els dies següents la fugida massiva continua, fins que la policia encercla el barri i no deixa passar a ningú.

En total uns cinc mil albanesos van penetrar en els edificis diplomàtics de Turquia, Polònia, Bulgària, Egipte, Cuba, Xina, Txecoslovàquia, Hongria, Grècia, Itàlia, França i Alemanya Federal. Els refugiats a les ambaixades de Cuba, Xina i Egipte són lliurats a les autoritats el dia 4 però la resta de països prefereix negociar amb les autoritats albaneses per poder treure del país els fugitius. Els primers a sortir, per via aèria, són els 51 refugiats de l'ambaixada txecoslovaca. Arriben a Praga el dia 10.

El dia 14 estava prevista la sortida dels 40 refugiats de la representació hongaresa. El major contingent surt per via marítima a partir del dia 13 cap a Itàlia. Són els 3.199 refugiats de l'ambaixada alemanya, els 600 de la francesa i els 29 de la grega. Des dels ports italians marxen cap a la RFA, França, Grècia o es queden a Itàlia, on viuen des de fa

segles centenars de milers de persones d'origen albanès al sud del país.

També a través de les fronteres fugen els que no van poder saltar les parets de les seues diplomàtiques. Així a Iugoslàvia en vint dies n'arriben per mar i terra una cinquantena a Itàlia, sis en una petita barca motora i, a una mitjana de cinc o sis per setmana, a la veïna Grècia.

Aquests fets deixen clar que el règim de Tirana s'esquerda però això no vol dir que estigui a punt de caure. No hi ha una oposició interna organitzada ni una classe intel·lectual dissident ni cap projecte polític alternatiu. El que hi ha és una evolució lenta del règim dirigida pel president Alia i el sector reformista del partit comunista, que té en contra seva el sector més conservador del

partit. De mica en mica el país va obrint-se i la dictadura va afluixant en certs aspectes.

Els esdeveniments del desembre passat a Romania van fer obrir els ulls a alguns dirigents albanesos i ja pel gener el president Alia iniciava una política d'obertura vers el món occidental. Poc després s'a-

pea). Era l'únic país europeu que no n'era membre.

En el camp econòmic també s'han adoptat mesures liberalitzadores en ser autoritzada l'activitat privada dels artesans i comerciants, que poden ocupar membres de la família, però no donar feina a obrers.

Prèviament s'havia produït

està ben assentat. O almenys això sembla.

Mentrestant, al continent americà, l'últim règim comunista d'aquella part del món, el de Cuba, pateix la síndrome albanesa perquè el passat dia 9 set cubans es van refugiar a l'ambaixada txecoslovaca a l'Havana. Eren dos estudiants

va ser la duresa, negant-se a negociar amb cap ambaixada i exigint la sortida dels refugiats dels edificis diplomàtics sense cap condició. Però el mecanisme ja s'havia posat en marxa i eren moltes les persones que demanaven per telèfon a les ambaixades si donaven asil, mentre la policia envoltava els edificis per evitar noves fugides i un funcionari cubà del ministeri d'Afers Estrangers deia allò tan sabut que tot era una campanya organitzada des de l'exterior per enemics de Cuba.

Tanmateix tothom recorda els fets del 1980 quan 11.000 cubans es van refugiar a l'ambaixada de Perú i quan el govern de l'Havana va obrir les portes del port de Marie perquè marxés qui volgués, van sortir del país 125.000 cubans, en direcció a Miami.

Actualment està creixent a Cuba el sentiment religiós. La Verge patrona de l'illa es portada de peregrinació de poble en poble i desenes de milers de persones l'acompanyen a pobles i ciutats. És un fenomen sorprenent després de tants anys de persecució religiosa. La pròxima visita del Papa, si es produeix, podria esdevenir un element desestabilitzador del règim, com va passar fa anys a Polònia.

Per si de cas, el castrisme tanca portes a l'exterior per evitar contaminacions indesitjables. Així ni la premsa ni la televisió han dit res sobre la invasió de les ambaixades estrangeres a Tirana, de la mateixa manera que van silenciar la matança de Tien An Men. I per més seguretat s'ha prohibit la venda del setmanari soviètic *Novetats*. Només funciona la xarxa del "boca a orella", alimentada pels turistes estrangers. La situació tampoc no és gens clara en aquest país. Fidel controla la situació, però les esquerdes són cada dia més visibles. I és que el món gira molt de pressa i el que ahir semblava ser una roca avui es sorra que pot endur-se una ventada.

Antoni Reig

nunciaven mesures com la creació d'un Ministeri de Justícia, la reforma del Codi Penal, la reobertura d'esglésies i mesquites, és a dir, la fi de la prohibició de la religió que fins aleshores era delictiu. El mes de maig el secretari general de l'ONU, Pérez de Cuellar, visita Tirana. Fins i tot, Albània demana adherir-se a la CSCE (Conferència sobre Seguretat i Cooperació Euro-

una batalla dins el partit entre reformistes i conservadors que van guanyar els primers. De resultes de la confrontació, el dia 7 de juliol van ser destituïts els ministres d'Interior i Defensa, del sector conservador. Tot sembla indicar que el president Alia controla la situació, que pensa aplicar una política d'obertura gradual i controlada i que el seu règim, malgrat la crisi dels refugiats,

que demanaven asil polític i cinc dissidents militants en favor dels drets humans que volien protecció davant una imminent detenció.

Al dia següent set cubans més demanaven sortir del país. El dia 11 li tocava a l'ambaixada espanyola rebre un candidat a l'emigració i el dia 13 cinc més entraven a la de Txecoslovàquia.

La resposta del govern cubà